

Bedankt voor het downloaden van dit artikel. De artikelen uit de (online)tijdschriften van Uitgeverij Boom zijn auteursrechtelijk beschermd. U kunt er natuurlijk uit citeren (voorzien van een bronvermelding) maar voor reproductie in welke vorm dan ook moet toestemming aan de uitgever worden gevraagd.

Boom

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikelen 16h t/m 16m Auteurswet 1912 jo. Besluit van 27 november 2002, Stb 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprorecht te Hoofddorp (postbus 3060, 2130 KB, www.reprorecht.nl) of contact op te nemen met de uitgever voor het treffen van een rechtstreekse regeling in de zin van art. 16l, vijfde lid, Auteurswet 1912.

Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten, postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/pro).

No part of this book may be reproduced in any way whatsoever without the written permission of the publisher.

info@boomamsterdam.nl
www.boomuitgeversamsterdam.nl

Aan de slag met ADHD: Een praktisch werkboek voor volwassenen om executieve functies te versterken.

A. Tuckman

Amsterdam: Hogrefe, 2013

207 pagina's

Dit boek is anders dan andere boeken: het is niet om te lezen! Maar toch valt er voor de lezer best wel wat te lezen, en zelfs te schrijven! Het boek begint met een heel korte inleiding op het begrip executieve functies. Dan volgt deel 1: Voorbereiding. Ook dit is vooral informatief: executieve functies, ADHD, optimaal presteren, realistische motivatie en relaties komen kort aan de orde met enkele invuloefeningen. In deel 2 gaat de lezer dan echt aan de slag: Verbeter je leven. Inhibitie, werkgeheugen, tijdsbesef, prospectief geheugen, emotieregulatie, zelfactivatie, reflectie en doorzettingsvermogen zijn de hoofdstukken in dit deel. Er wordt veel gebruikgemaakt van invuloefeningen waarbij de lezer bijvoorbeeld gevraagd wordt om kort eerdere ervaringen te beschrijven, te beschrijven hoe hij te werk is gegaan, wat de moeilijkheden waren en hoe hij in de toekomst daarmee om denkt te gaan. De lezer zal helaas nergens iets vinden over wetenschappelijk onderzoek naar de effecten van deze aanpak.

The encultured brain: An introduction to neuroanthropology.

Daniel H. Lende en Greg Downey (red.)

Londen: MIT Press, 2012

438 pagina's

Onze hersenen zouden ons meest culturele orgaan zijn en de antropologie heeft de neurowetenschappen heel robuuste verklaringen te bieden voor 'enculturation'. Het boek ontstond uit een discussie tussen de twee redacteuren over hun onvrede met de ontwikkelingen binnen de antropologie: welke kant moest het op? Beiden hadden interesse in neurozaken, neuroantropologie bestond nog niet (maar de term was al in 1975 in een artikel gebruikt) en waarom dan niet die richting gecreëerd? Zo gezegd, zo gedaan. Er werd een aantal collega's uitgenodigd voor een congres en daarna om een hoofdstuk aan te leveren voor dit boek. Het is dus geen inleiding maar meer een kennismaking. Die hoofdstukken dienen als voorbeeld van waar het vak over zou moeten gaan: vaardigheden en variatie daarin. Zo is er een hoofdstuk over cross-culturele analyse van kennis en geheugen van artsen. Een ander hoofdstuk richt

zich op verschillen in het aanleren van vechtsporten. Er is een hoofdstuk over de rol van testosteron voor het begrijpen van patronen van mannelijke vitaliteit in verschillende culturen. Wellicht wat dichterbij ons huis is het hoofdstuk over autisme als een voorbeeld voor een neuroantropologische bestudering: de betekenis van Theory of Mind voor religieuze ontwikkelingen. Het lijkt erop dat 'neurotaal' in dit kader meer van belang is dan dat specifieke neuroanatomische gebieden of fysiologische processen in de hersenen zo cruciaal zijn.

Basisboek psychopathologie.

Ingmar Franken, Peter Muris en Damiaan Denys (red.)

Utrecht: De Tijdstroom, 2013

809 pagina's

Dit boek biedt een beschrijving van alle psychische stoornissen die voor kunnen komen van de zuigelingentijd tot op hoge leeftijd. Alle hoofdstukken zijn op gelijke wijze opgebouwd. Van elke stoornis worden de diagnostische criteria, de prevalentie, de differentiaal diagnostiek, de comorbiditeit, het beloop, de etiologie en de behandeling beschreven. De stoornissen worden geïllustreerd aan de hand van casuïstiek, waardoor de stof tot leven komt. Uiteraard is de informatie gebaseerd op recente wetenschappelijke inzichten, maar wat erg leuk is, is dat in elk hoofdstuk verdiepende informatie wordt gegeven onder het kopje mijlpaalonderzoek. Hierin wordt belangwekkend en baanbrekend onderzoek met betrekking tot de stoornis beschreven. Het is geschreven als leerboek, en dient als algemene introductie in de psychopathologie. In die opzet lijkt het dan ook geslaagd. Maar het boek misstaat ook zeker niet als een handig naslagwerk in de boekenkast van de neuropsycholoog.

De Vergeting.

Daan Heerma van Voss

Amsterdam: De Bezige Bij, 2013

273 pagina's

Erover leren in de cursus neuropsychologie is nog wat anders dan het zelf aan den lijve ervaren. En er dan nog over kunnen vertellen! Daan Heerma van Voss (1986) werd wakker en wist niet meer wie hij was, sterker, hij herinnerde zich niets. In de loop van de dag komt alles geleidelijk weer terug. Wij herkennen dat als een Transiënte Globale Amnesie (TGA). Dan kun je denken dat je je geheugen kwijt bent, maar het is veel erger, je bent jezelf kwijt! En hoe

dat aanvoelt weet Daan Heerma van Voss en dat heeft hij proberen te beschrijven in dit boek. Het is een chaotisch, bizar verslag geworden, telkens wisselend qua tijdstip en gezichtspunt. Ook zijn schrijfstijl is speciaal, lijkt bij de twitertijd te passen. Je zou kunnen denken dat die stijl goed past bij de situatie waarin iemand met een TGA verkeert, maar het doet soms ook geforceerd aan. Na zijn vader verteld te hebben dat hij een boek gaat schrijven over zijn TGA, laat hij die zeggen: 'Waarom niet, uitmelken die handel.' (p. 126). Daar heeft het wel wat van weg. Maar toch niet oninteressant voor een neuropsycholoog.

Principles of cognitive neuroscience (2nd edition).

Dale Purves, Roberto Cabezza, Scott Huettel, Kevin LaBar, Michael Platt en Marty Woldorff
Sunderland: Sinauer, 2013
601 pagina's

Veel neuropsychologen in Nederland hebben waarschijnlijk de inleiding in het vak via het boek van Gazzaniga e.a. of via Kolb en Wishaw gehad. Het boek van Purves en zijn collega's lijkt wel op deze inleidingen. Het is bedoeld als een leerboek en er zijn dan ook voor docenten en studenten allerlei hulpmiddelen op het internet te vinden ter ondersteuning, inclusief animaties, diverse soorten vragen (om te oefenen en voor het maken van toetsen) en een fraaie interactieve atlas onder de naam *Sylvius* (welbekend natuurlijk in Nederland). Na inleidende hoofdstukken over het vakgebied en de specifieke methodes, volgen hoofdstukken over cognitieve functies, inclusief sociale cognitie en beslissen. Het laatste hoofdstuk gaat in op evolutie en behandeling. Het boek is heel fraai geïllustreerd. Klinisch neuropsychologische aspecten komen nauwelijks aan de orde, met andere woorden, echt een inleiding in de cognitieve neurowetenschap.

Psychology in the brain: Integrative cognitive neuroscience.

Leon Kenemans en Nick Ramsey
New York: Palgrave, 2013
293 pagina's

De titel doet vermoeden dat het om een algemeen boek over psychologie gaat, een inleiding in de cognitieve neurowetenschap. Maar lezers die dan denken aan de traditionele functiehoofdstukken als waarnemen, geheugen, denken en beslissen en motoriek, zullen verrast zijn over de opbouw van dit

boek. Het eerste hoofdstuk geeft een overzicht van onderzoeksmethoden, zowel imagingtechnieken maar ook laesiestudies bij dieren. De hoofdstukken 2 tot en met 10 gaan over allerlei combinaties van de begrippen perceptie, aandacht, geheugen, emotie en actie. Zo gaat hoofdstuk 2 over perceptie en actie en hoofdstuk 3 over perceptie en aandacht en hoofdstuk 4 over aandacht en actie. Een voordeel van deze benadering is dat functies niet op zichzelf komen te staan: aandacht gaat over hoe waargenomen wordt of hoe gereageerd wordt. Hoofdstuk 11 gaat over sociale cognitie en communicatie, waarbij twee paragrafen worden besteed aan taalbegrip en taalproductie. Er wordt vrij veel aandacht besteed aan neurale structuren en processen. De auteurs proberen de psychologie in de hersenen te plaatsen en duidelijk te maken dat 'brain states' gerelateerd zijn aan een bepaalde taak. Maar zijn bepaalde taken dan specifieke psychologische processen, zo vraag ik me af. Tegenwoordig zijn we op het gebied van de cognitieve neuroscience gewend aan prachtige afbeeldingen uit imagingstudies, maar dit boek is niet in kleur. Het lijkt me een inleidend boek voor studenten om zich te oriënteren op dit terrein.

Cognitive functioning in schizophrenia: Structure and clinical correlates.

Piotr Quee
Proefschrift Rijksuniversiteit Groningen.
Januari 2013
165 pagina's

Het Genetic Risk and Outcome of Psychosis (GROUP)-project is een samenwerkingsverband van verschillende universitaire psychiatrische afdelingen en perifere GGZ-instellingen. Dit proefschrift is gebaseerd op de eerste meting bij meer dan duizend patiënten, broers en zussen, bijna duizend ouders en bijna zeshonderd gezonde controles. Onder meer is een testbatterij afgenomen die zeven gebieden inventariseert: snelheid van informatieverwerking, aandacht, werkgeheugen, verbaal geheugen en verbaal begrip, problemen oplossen en redeneren en sociale cognitie. Voorafgaand aan de rapportage van de gegevens hierover wordt een experimentele studie beschreven over maintenance en manipulatie-effecten: er worden bij schizofreniepatiënten geen specifieke effecten gevonden. In hoofdstuk 4 wordt aangetoond dat patiënten geen problemen hebben met een impliciete wisseltaak, maar wel slechter presteren op een expliciete variant. Om meer greep te krijgen op de grote spreiding binnen de patiënt-